

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
КУРСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ ПСИХОЛОГІВ
“СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
УНІВЕРСИТЕТУ

Голова Освітньої ради

В. С. Курило

(протокол № 3 від 30.10.2020 р.)

Освітня професійна програма
вводиться в дію з 1 січня 2021 р.

Ректор

С. В. Савченко

(наказ № 156-ОД від 30.10.2020 р.)

Освітню програму курсів підвищення кваліфікації
вчителів біології та основ здоров'я
затверджено на засіданні кафедри спеціальної та
інклюзивної освіти
Протокол №1 від 28.08.2020 р.
Завідувачка кафедри І.О.Григор'єва

ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка“
Освітня програма курсу підвищення кваліфікації спеціальних психологів
„Спеціальна психологія”

1. Назва дисципліни.

Курс підвищення кваліфікації спеціальних психологів

2. Кількість кредитів ECTS.

5.0

3. Відомості про викладача (викладачів).

Ужченко Ірина Юріївна – кандидат психологічних наук, доцент, e-mail:
mrs.uzhenko@gmail.com

4. Мета вивчення дисципліни (у термінах результату навчання й компетенції).

Мета – сформувати у слухачів курсів підвищення кваліфікації знання щодо атипій розвитку і закономірностей їх проявів; закономірностей засвоєння соціокультурного досвіду при атипіях розвитку; систем допомоги особам різних вікових категорій з атипіями розвитку; суспільних установок по відношенню до людей з атипіями розвитку і розробки системи впливу на ці установки. Також курс навчав розробляти технології різних видів допомоги дітям з атипіями розвитку і їх родинам; розробляти і проводити психологічні і соціальні заходи позитивного впливу на якість життя людей з атипіями розвитку.

Зміст навчальних занять

№	Змістовні модулі та їхня структура	Денна форма				Заочна форма				Дистанційна форма			
		загальна кількість	лекції	практичні заняття	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	самостійна робота	загальна кількість	лекції	практичні заняття	самостійна робота
1.1.	Спеціальна психологія як наука. Історичний і сучасний науковий простір і смислові домінанти спеціальної психології. Методологія спеціальної психології.	32	2	4		6	2		4	6	2	4	2
1.2.	Атипії психічного розвитку. Загальні і специфічні закономірності атипового розвитку.	16	4			2	4			2	4		
1.3.	Сутність феномену порушеного розвитку. Структура порушеного розвитку.	30	2	4		6		2	4	6	2	4	
1.4.	Механізми формування системних порушень в психічному розвитку.	24	2	2		6	2		4	4	2	2	
1.5.	Деприваційні феномени як причина і наслідки порушеного розвитку.	24	2	2		4	6		2	4	2	2	
1.6.	Особистісні особливості дітей з відхиленнями в розвитку	24	4	2		2	4			4	6	2	
	Залікова робота (проект)												
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	150	16	14		26	18	2	14	26	18	14	2

1. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Аппе Ф. Введение в психологическую теорию аутизма / Франческа Аппе; [пер. с англ. Д.В.Ермолаева]. – Москва: Теревинф, 2006. – 216 с.
2. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 264 с.
3. Выготский Л.С. Основы дефектологии. Учебники для вузов. / Выготский Л.С. – СПб.: 2003. - 654 с.
4. Государев Н.А. Специальная психология: Учебное пособие. – М. : Ось-89. 2008. – 288 с.

5. Калягин В. А. Логопсихология: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В. А. Калягин, Т.С.Овчинникова. – М. : Издательский дом «Академия», «2007. – 320с.
6. Основы специальной психологии: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / Л.В. Кузницова, Л.И.Переслени, Л.И. Солнцева и др.; Под ред. Л.В. Кузницовой. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. — 480 с.
7. Петрова В.Г. Психология умственно отсталых школьников: Учебное пособие / В.Г. Петрова, И.В. Белякова. – М. : Академия, 2002. – 160 с. 8
8. Синьова, Є. П. Тифлопсихологія. Психологічні особливості людей з глибокими порушеннями зору : підручник / Є. П. Синьова. - К. : "Знання", 2008. - 365 с.
9. Скрипник Т.В. Феноменологія аутизму : Монографія. – К.: Видавництво «Фенікс», 2010. – 368 с.
10. Сорокин В. М. Специальная психология: Учеб. пособие / под. научн. ред. Л. М. Щипицыной. – СПб. : «Речь». 2003. – 216 с. 1
11. Специальная психология: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. И.Лубовский, Т. В. Розанова, Л. И.Солнцева и др.; Под ред. В.И.Лубовского. — 2-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. — 464 с.
12. Тингей-Михаэлис К. Дети с недостатками развития: Книга в помощь родителям: Пер. с англ. / Под ред. Д.В. Колесова. – М.: Педагогика, 1988. – 240 с.

Додаткова навчальна література

1. Кликс Ф. Пробуждающееся мышление. У истоков человеческого интеллекта / Кликс Ф. – М. : «Прогресс», 1993. – 306 с.
2. Измерение интеллекта детей: Пособие для психолога-практика. Ч. I. Человеческий интеллект и его измерение: теория и практика / Под ред. Ю.З. Гильбуха. – К.: РОВО «Укрвузполіграф», 1992.
3. Лебединская К.С., Никольская О.С. Диагностика раннего аутизма. – М.: Просвещение, 1991. – 250 с.
4. Лютова Е.К., Моница Г.Б. Тренинг эффективного взаимодействия с детьми. – СПб.: Речь, 2000. – 190с.
5. Максимова Е.В. Уровни общения. Причины возникновения раннего аутизма и его коррекция на основе теории Н.А. Бернштейна. – М. Издательство «Диалог-МИФИ», 2008. – 288 с.
6. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. М. Основи дитячої патопсихології: Навч. посібник. - К.: Перун, 1996. – 464с.
7. Мастюкова Е.М., Московкина А.Г. Семейное воспитание детей с отклонениями в развитии. – М.: ВЛАДОС, 2003 - 260 с.
8. Методика діагностики відхилень у розумовому розвитку молодших школярів та старших дошкільників / Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Борщевська Л.В., Обухівська А.Г. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 1998.
9. Нарушения зрения у детей раннего возраста. Диагностика и коррекция: Методическое пособие / Л.И. Фильчикова, М.Э. Бернадская, О.В. Парамей. – М. : Издательство «Экзамен», 2004. – 192 с.
10. Никольская О.С. Аффективная сфера человека. Взгляд сквозь призму детского аутизма. – М.: Центр лечебной педагогики, 2000. – 364 с.
11. Никольская О.С., Баенская Е.Р., Либлинг М.М. Аутичный ребенок. Пути помощи. – М.: Теревинф, 1997. – 342 с.
12. Ньюмен С. Игры и занятия с особым ребенком. Руководство для родителей. – М.: Теревинф, 2004. – 240с.
13. Питерс Т. Аутизм: От теоретического понимания к педагогическому воздействию: Книга для педагогов-дефектологов. - М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. - 240с.

14. Янушко Е.А. Игры с аутичным ребенком. Установка контакта, способы взаимодействия, развитие речи, психотерапия. – М.: Теревинф. 2004. – 140 с.

1. Технології викладання та атестації.

Діяльність слухачів курсів підвищення кваліфікації:

- слухання лекцій;
- практичні заняття (тренінги, дискусії, практикуми);
- підготовка презентацій та їх захист;
- самостійне опрацювання додаткових літературних та Інтернет-сервісів;
- виконання авторського творчого продукту (проекту/навчально-методичного комплексу тощо)

2. Мови викладання.

Українська.

Перелік ідей для виконання авторського творчого продукту

1. Сутність спеціальної психології.
2. Концепції та теорії інвалідизації.
3. Історія становлення спеціальної психології.
4. Предмет та задачі спеціальної психології.
5. Взаємозв'язок спеціальної психології з іншими галузями психології.
6. Взаємозв'язок спеціальної психології з іншими науками.
7. Принципи спеціальної психології.
8. Методи спеціальної психології.
9. Чинники порушень в психічному розвитку.
10. Класифікація порушень психічного розвитку.
11. Онтогенез та дизонтогенез.
12. Сутність феномену порушення розвитку.
13. Характеристика понять: норма, патологія, дефект, інвалідність.
14. Структура порушення розвитку.
15. Механізми формування системних порушень в розвитку психіки.
16. Загальні та специфічні особливості відхилень розвитку.
17. Компенсація, корекція та реабілітація, як категорії спеціальної психології.
18. Депривація, як причина та наслідок порушення розвитку.
19. Загальна характеристика особистісних особливостей дітей та підлітків з порушеннями розвитку.
20. Загальна характеристика дизонтогенезу за типом ретардації.
21. Олігофренія та її класифікація за етіологією.
22. Чинники виникнення розумової відсталості.
23. Ступені розумової відсталості.
24. Класифікація психічного недорозвитку (за Д.М.Ісаєвим).
25. Загальна характеристика психічного розвитку розумово відсталих дітей.
26. Затримка психічного розвитку.
27. Чинники виникнення ЗПР.
28. Класифікація дітей з ЗПР (за К.С.Лубовським).
29. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з ЗПР.
30. Сутність сурдопсихології, предмет та задачі.
31. Чинники порушень слуху.
32. Класифікація порушень слуху.
33. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями слуху.
34. Тифлопсихологія – предмет та задачі.
35. Чинники порушення зору.

- 36.Класифікація порушень зору.
- 37.Загальна характеристика особливостей психічного розвитку дітей з порушеннями зору.
- 38.Логопсихологія – предмет та задачі.
- 39.Чинники первинних мовленнєвих порушень.
- 40.Класифікація мовленнєвих порушень.
- 41.Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення.
- 42.Порушення опорно-рухової сфери – дитячий церебральний параліч (ДЦП).
- 43.Чинники виникнення ДЦП.
- 44.Форми ДЦП.
- 45.Загальна характеристика психічного розвитку дітей з ДЦП.
- 46.Загальна характеристика поняття аутизму.
- 47.Класифікація розладів аутичного спектру.
- 48.Базові діагностичні критерії аутизму.
- 49.Основні положення про аутизм.
- 50.Характеристика особистості дитини з аутизмом.
- 51.Загальний огляд проблеми диференційної діагностики.
- 52.Методичні засади діагностично-корекційно-розвивальної роботи.
- 53.Методи та методика діагностики дітей різних категорій з особливостями психофізичного розвитку.
- 54.Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку.
- 55.Суб'єкти впливу корекційно-розвивальної роботи.
- 56.Професійно важливі якості психолога для роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку.